

Prins Hendrikschool 1903-2003 (deel 1)

Jan Brouwer

In het voorjaar van 2003 werd met een uitgebreid feestprogramma het honderdjarig bestaan van de Prins Hendrikschool gevierd. Ter gelegenheid van een eeuw christelijk onderwijs in Lochem verscheen het “Jubileumboek Prins Hendrikschool 1903-2003”¹, dat aan leerlingen en oudleerlingen, leerkrachten en andere betrokkenen werd uitgereikt. In het Land van Lochem worden nu, met toestemming van de auteur, enkele delen van dit zeer leeswaardige boekje gepubliceerd. Het betreft de eerste hoofdstukken over de totstandkoming van het christelijke onderwijs in Lochem en de geschiedenis van de Prins Hendrikschool tot aan de Tweede Wereldoorlog.²

De periode voor 1903, nog voor de eerste les

Hoe het allemaal begonnen is...

W e gaan daarvoor in gedachten terug naar de Franse Tijd, zo omstreeks 1800. In deze tijd zijn voor het eerst wetten ontstaan die het onderwijs voor het gehele land regelden. Vooral de schoolwet van 1806 moet in dit verband genoemd worden. Hierbij werd bepaald dat “(...) onder het aanleren van gepaste en nuttige kundigheden de verstandelijke vermogens der kinderen ontwikkeld en zijzelve opgeleid worden tot alle maatschappelijke en christelijke deugden.”

Met “christelijke” wordt dan evenwel niet bedoeld wat wij er nu onder verstaan: vanuit en geïnspireerd door Gods Woord.

Christelijke deugden bezit iedereen die zich als een brave burger gedraagt. Bijbelles wordt dan ook als regel gegeven. In de Grondwet van 1848 wordt de bepaling opgenomen dat overal in het rijk van overheidswege voldoende lager onderwijs zal worden gegeven. Overal zal dus het openbare, door de staat bekostigde onderwijs met het onderwijs waar anderen eventueel voor zullen zorgen, moeten kunnen concurreren.

Gelovigen mogen wel eigen, “bijzondere” scholen oprichten maar die moeten zij dan zelf bekostigen. Dat gebeurt ook, maar van de financiële offers die zowel ouders als leerkrachten zich hebben getroost kunnen wij ons geen voorstelling meer maken.

Ondertussen wordt overal in het land strijd gevoerd om ook voor de bijzondere scholen subsidie van overheidswege te verkrijgen. In 1878 zetten meer dan 300 duizend protestanten hun handtekening onder een groot volkspetitionnement dat om steun vraagt voor Scholen met den Bijbel. (Overigens pas in 1878 officieel opgericht.) De handtekeningen zullen zijn verzameld door plaatselijke comités.

Lochem

Ook te Lochem zal zo'n comité actief geweest zijn. Kennelijk is dit comité ook ná het aanbieden van de handtekeningen blijven bestaan, nu met als voornaamste doel het organiseren van de jaarlijkse “Uniecol-

lecte”. De opgehaalde gelden worden gedeeltelijk afgedragen aan de Unie, maar een gedeelte wordt achtergehouden om zodoende een kapitaal te vormen waarmee ook in Lochem een christelijke school gesticht zal kunnen worden.

1883

Kennelijk krijgt dit comité in 1883 de behoefte om doel en werkwijze in een reglement vast te leggen. (Van het hiervoor geschrevene met betrekking tot de situatie te Lochem zijn geen schriftelijke bewijzen voorhanden, maar een en ander laat zich afleiden uit de wél bewaarde, latere gegevens.)

Dit reglement is het oudst bewaarde document in het archief van de vereniging. Het wordt vastgesteld in “(...) eene vergadering van Petitionnarissen te Lochem, den 19 December 1883 (...)” door “(...) het bestuur van het lokaal comité voor het Volkspetitionnement te Lochem en Omstreken”.

Het bestuur bestaat uit:

P.J. Steenbeek, voorzitter
J.Fr. Bouwmeester, secretaris
J. Weekenstroo, penningmeester
J.H.C. Schmitz, vice-president
B. Nieuwen Ampsen

In het reglement lezen we dat het lokaal comité zich ten doel stelt: “(...) de belangen van de School met den Bijbel te bevorderen, in overeenstemming met de statuten der Unie” (art.1).

De gelden, door het comité bijeen verzameld, worden in de plaatselijke spaarbank belegd, in het belang der eenmaal op te richten School met den Bijbel (art.3.).

De werkzaamheden van het comité bestaan in deze eerste jaren voornamelijk uit het organiseren van avonden waarop via de Unie gevraagde sprekers een pleidooi houden voor het christelijk onderwijs en uit het organiseren van de jaarlijkse collecte. Van deze collecte wordt een klein deel afgedragen aan de Unie, maar het overgrote deel wordt toegevoegd aan het kapitaal. De bestuursleden krijgen allen een wijk of buurtschap toegewezen, waar zij dan zelf bij beken-

den en medestanders gaan collecteren. Van heel wat van deze collectes is de opbrengst nu nog bekend. Zo wordt in 1884 bijeengebracht:

Lochem	f 50,00
Zwiep	f 14,35
Nettelhorst	f 13,80
Groot Dochteren	f 57,10
Klein Dochteren	f 10,80
Boshurne	f 5,00
Exel en Ampsen	f 20,50
Totaal	f 171,55

Welke enorme financiële offers men zich toen getroost heeft, wordt duidelijk als we bedenken dat in die tijd een arbeider in de Lochemse lijmfabriek zeven cent per uur verdiende!

Opvallend is dat meer dan tweederde van de opbrengst afkomstig is uit de buurtschappen. Vooral dáár leeft de gedachte aan een School met den Bijbel heel sterk. Ter aanbeveling van de collecte worden advertenties geplaatst en menigmaal wordt een speciale bidstond gehouden. Naast contributies, giften en collectes heeft het comité nog een bron van inkomsten: boetes! In 1885 worden de boetes als volgt vastgesteld: wie niet op de vergadering komt, betaalt tien cent; wie te laat komt betaalt vijf cent!

In datzelfde jaar bedraagt het kapitaal al f 840,00. Af en toe wordt financiële steun verleend aan noodlijdende scholen in het land, onder meer de scholen te Oostermeer en Eibergen.

1888

In 1888 wordt voorzichtig geopperd om over te gaan tot het stichten van een school, maar men komt tot de conclusie dat daarvoor de middelen nog niet in voldoende mate aanwezig zijn. Een voorstel om dan maar tot opheffing over te gaan wordt gelukkig niet aangenomen. Wel wordt in 1888 een voorstel aangenomen om artikel 3 van het reglement aan te vullen met de beperking dat voortaan alleen hervormden lid kunnen worden van het plaatselijk comité. In datzelfde jaar nog wordt deze beperking weer ingetrokken: "(...) alle belijders van het Evangelie, tot welk kerkgenootschap zij ook behoren (...)", kunnen lid zijn van het comité.

Nu dus de tijd nog niet rijp is om tot het stichten van een school over te gaan, wordt meerdere malen geopperd om dan maar met een bewaarschool te beginnen, maar deze voorstellen worden telkens afgewezen. Toch blijft de gedachte aan het stichten van een school wel bestaan. Bij de evangelisatiecommissie wordt geïnformeerd of deze "het lokaal" aan de school wil afstaan. Hoewel de commissie steun toezegt bij het streven om een school op te richten, acht zij het een misdaad om het lokaal aan zijn oorspronkelijke bestemming te onttrekken. Tot op heden hebben de

bijeenkomsten van het comité ook steeds in het lokaal plaatsgevonden en nu besluit men om daar voortaan niet meer te vergaderen. Wat nu? Er moet uitgezien worden naar een nieuwe lokaliteit. Geopperd wordt om een lokaal te bouwen op de Beienkamp, waarvoor dan een speciale bouwcommissie wordt benoemd. (Met de Beienkamp, op velerlei manieren gespeld in de notulen, wordt een stuk grond bedoeld dat zich uitstrekt van de huidige Prins Hendrikschool tot aan het joodse kerkhof.) Men denkt hier kennelijk aan een vergaderlokaal, dat later tevens voor de school dienst kan doen.

1892

In 1892 houdt een propagandist voor het christelijk onderwijs, de heer Roodhuizen uit Veenendaal, een vurig pleidooi voor de oprichting van een christelijk school te Lochem. Eén van de leden van het comité informeert wat dat dan zal gaan kosten. Daarop vraagt de heer Roodhuizen hoeveel kapitaal er beschikbaar is. De voorzitter antwoordt dat er ongeveer f 3.400,- in kas is. De eerste woorden die de heer Roodhuizen spreekt als hij dit bedrag hoort, zijn: "*Welaan, waarom dan nog langer gewacht!*"

In plaats van over een vergaderlokaal, wordt van nu af aan over een school met meesterswoning gesproken! Dan volgt een periode van plannen maken, tekeningen opzetten en weer afkeuren en het benoemen van een bouwcomité.

Dhr. Jan Weekenstroo, raadslid van 2 augustus 1901 tot 28 augustus 1907 en mede-oprichter van de Prins Hendrikschool.

1898

Op 25 mei 1898 wordt het perceel grond gekocht voor de somma van f 589,47. (De notulen spreken nu over de Wijzenkamp.) Op 7 mei 1901 wordt de bouw van de school gegund aan de heer T. Harkink, de inschrijver met het laagste bedrag van f 3.768,- gulden.

Op voorstel van de voorzitter, de heer Steenbeek, wordt een brief aan Prins Hendrik geschreven met het verzoek of de school zijn naam mag dragen. Prins Hendrik antwoordt dat hij daarin het bestuur geheel vrij laat, maar tegen het verlenen van financiële hulp (waarom kennelijk ook was gevraagd) maakt hij daarentegen bezwaar.

HHH

Op 23 juli inspecteert het bestuur de school, die dan juist onder de kap is. Het meubilair voor één lokaal wordt in Lochem gemaakt. Lampen zullen worden gekocht als het nodig is. Het schoolgebouw is al grotendeels klaar als men besluit ook een onderwijzerswoning te bouwen. De bouw wordt gegund aan Firma De Greef.

1902

Dat de financiële toestand zorgelijk is, blijkt duidelijk: elke bestuursvergadering deelt de penningmeester mede hoeveel er nog in kas is, tot op de halve cent nauwkeurig. In de loop van 1902 wordt het schoolgeld vastgesteld op f 10,00 voor het eerste kind, f 15,00 voor twee kinderen en f 18,00 voor drie kinderen. Hoe hoog dat bedrag is begrijpen we, als we weten dat in het jaar daarop een zogeheten daghuurder het hek vóór de school verft voor zestig cent per dag!

Tot hoofd der school wordt de heer J.L. Keizer, afkomstig uit Doetinchem, benoemd. Om aan wat meer geld te komen wordt het gedeelte van de Beijenkamp, naast het joodse kerkhof, verkocht.

De periode 1903 – 1940, de goede oude tijd

Eindelijk is het dan zover. De school wordt feestelijk in gebruik genomen op 30 december 1902, waarbij o.a. ook de jongensvereniging en de meisjesvereniging worden uitgenodigd.

1903

De eerste lessen worden gegeven op 2 januari 1903. E. Postel uit Zwiep weet zich die dag nog te herinneren:

“We werden van huis gehaald met de kledewagen van A. Langeler, die toen in Zwiep woonde en nu in Ampsen woont. Daar kwamen ook twee meisjes van op school, Johanna en Grada.”

Mejuffrouw Weggelhorst van “de Greve” aan de Ampsenseweg heeft nog een foto uit deze beginjaren. Het is geen klassenfoto, maar broertjes en zusjes worden bij elkaar gezet, zodat de ouders maar één foto behoeven te kopen. De zusjes Weggelhorst staan er op in rouwkleding, in zwarte jurkjes, blauwbonte

24

Leerlingen en personeel van de Prins Hendrikschool in 1903. Links staat meester Keizer, hoofd van de school.

schortjes en een zwart knupsdeukske (halsdoekje), omdat een broertje van hen is overleden.

Tussen de middag wordt er door de zogenoemde overblijvers in de tuin van meester Keizer gewerkt. Onkruid wieden, bonen en bessen plukken zijn zo van die zomerse bezigheden. De grote jongens moeten ook wel de tuin omspitten. De meester is erg streng, dus ze doen goed hun best. Voor het kind dat naar meesters zin het beste gewerkt heeft, wordt een potlood beschikbaar gesteld en dat is voor die tijd een geweldig cadeau.

Als onderwijzeres wordt mejuffrouw Fintelman benoemd. Zij heeft geen handwerkakte, zodat mevrouw Keizer het handwerken voor haar rekening neemt. Wel wordt besloten om bij mejuffrouw Fintelman voorzichtig aan te dringen op het behalen van de akte.

Financieel blijft het tobben. Verzoeken van het hoofd om verhoging van het traktement worden hem dan ook niet altijd in dank afgenomen. Er moeten regelmatig leningen worden afgesloten om de salarissen te betalen. Zelfs op het stoken wordt bezuinigd. Zo'n 800 turven in twee maanden, dat is toch veel te veel!

1905

In 1905 wordt weer een stuk grond verkocht, nu met de bepaling dat er “(...) nimmer een bierhuis, herberg of fabriek (...)” op gesticht mag worden.

1906

In februari 1906 neemt het hoofd, de heer Keizer, een betrekking aan bij het openbaar onderwijs in Nederlands Indië. Het valt niet mee om een nieuw hoofd te vinden. Eén van de sollicitanten “(...) is onaangenaam, maakt veel gekheid en is aan de drank.” Toch lukt het uiteindelijk een geschikte kandidaat te vinden en zo kan de heer P. Bakker benoemd worden, die tot 1933 aan de school verbonden zal blijven.

Het aantal leerlingen groeit in deze allereerste jaren niet hard. Er is begonnen met 27 leerlingen, maar omdat de christelijke school duurder was dan de open-

bare, is de groei gering. Wel wordt een zogenoemd suppletiefonds opgericht, waaruit voor minvermogen- den een gedeelte van het schoolgeld wordt betaald. De gereformeerden willen aan dit fonds niet

Meester Bakker, schoolhoofd van 1906 - 1933.

meedoen, omdat in 1903 opnieuw is bepaald dat zij geen lid van de schoolvereniging kunnen zijn. Deze bepaling is in latere jaren de bron geweest van veel nare tegenstellingen. Bij voortdurend wordt door de gereformeerde ouders betoogd dat ze tezamen met de hervormden verantwoording willen dragen voor de school en dat het hen niet te doen is om de macht. Maar kennelijk zijn de tijden dan nog niet rijp voor zo'n samenwerking.

Nog in hetzelfde jaar wordt besloten aan de kinderen die niet zijn meegeweest met het schoolreisje naar Zutphen, een kerstcadeautje te geven. Dit is echter geen gewoonte geworden. Of het door het kerstcadeautje komt, weten we niet, maar daarna groeit de school, zij het langzaam, in leerlingental, zodat in 1908 besloten wordt er een derde lokaal met een vergaderzaal bij te bouwen. De zes nieuwe schoolbanken worden bij een viertal Lochemse timmerlieden aanbesteed. Ook op de levering van schoolbehoeften wordt ingeschreven en hoewel er voorkeur is deze in Lochem te kopen, gebeurt het toch ook wel eens dat ze uit Nijmegen of

Assen worden betrokken. Er moet nog steeds ontzettend op de financiën gelet worden.

Een gedeelte van het schilderwerk aan de school wordt pas een jaar na oplevering betaald. "Opdat de echtheid van de verblijft" staat er genotuleerd, maar we mogen aannemen dat het om uitstel van betaling gaat. De kinderen op school zullen van dit alles wel niet veel gemerkt hebben.

1910

De heren G.J. Harkink en J. Harkink hebben nog goede herinneringen aan de periode 1910 – 1920:

"De speelplaats was voor de school. Er werd echter meestal in het plantsoen aan de overkant gespeeld (wat natuurlijk niet mocht). Veel zand van de Paaschberg lag er dan 's middags weer in de klas (een goed schuurmiddel voor de klompen). In deze tijd was de Zutphenseweg al verhard. Op de weg werd dan gevoetbald. Een enkele auto en af een toe een stoomfiets waren geen bezwaar! De notenboom in de tuin van de heer Bruin (waar nu het benzinstation staat) oefende een onweerstaanbare aantrekkingskracht uit. Veel walnoten vonden dan ook hun rust in de maagjes van de PH-leerlingen. Ook de waterballetten, met behulp van de pomp achter de school, zullen velen zich nog kunnen herinneren. De jaarlijkse schoolfeestdag werd gehouden bij hotel De Dolle Hoed. Dan deed iedereen mee. Vooral het vliegerfeestijn was een grote attractie."

1914 - 1918

In de jaren van de Eerste Wereldoorlog is er nog een tijdlang een militair tehuis in het vergaderlokaal bij de school gevestigd geweest. Hoewel het gaande houden van de school de voortdurende zorg vereist van het bestuur, wordt er een enkele maal wel eens op een bestuursvergadering gediscussieerd over zaken waar wij nu wat vreemd tegenaan kijken. Zo worden eens per jaar de beerputten van de school en van de woning

Schoolfoto met meester Bakker uit 1917.

van meester Bakker gelegd. In 1918 is echter de put van het huis van meester Bakker eerder vol dan andere jaren. Het bestuur heeft geruime tijd

L. S.

Wij Ondergetekenden, allen leerlingen
der hoogste klasse van de Prins Hendrikschool
alhier, zijn allen groote liefhebbers van het voet-
balspel. Wij hebben echter geen goeder bal en
noch ding is nog al duur, terwijl onze beurs
onspaarsamtelijk plat is. Daarom komen
wij als echte geveentkinderen tot u met dit smeek-
schrift om u beleeft te verzeeken ons eenige een-
ke schenken als bijdrage tot het koopen van een
schoon bal, die tegor onze bevestigde schenken
bistand is, en die doormees ter zal worden bewaard
In de hoop, dat wij met dit smeekschrift geluk-
tiger mogen zijn dan onze voorouders in 1566 bij de
landvoogdes Margaretha noemen wij ons

Uw onderdanige schoolkings.

Gerrit Dijksterk

Herrit. Koenders.

Evert. Postel.

Hendrik Krolfson.

enw.

Lochem 10 Juni. 1907.

L. V. L.

vergaderd over de vraag: hoe dit nu toch zou komen! Ook ander zaken krijgen de aandacht.

1919

In 1919, de school telt dan ruim honderd leerlingen, wordt besloten tot het bijbouwen van drie lokalen, die nog wel niet direct allemaal nodig zullen zijn, maar die dan in de toekomst het nodige soelaas zullen kunnen bieden. Tevens wordt besloten tot de bouw van een nieuwe ambtswoning. Ook de leden waren er voorstander van om een flink, doelmatig huis te bouwen dat in verband met de school een goed aanzien zou vormen. De grootste moeilijkheid zou eventueel zijn, hoe aan het daarvoor benodigde geld te komen.

1923

De heer Bakker vraagt om de aanleg van gasleidingen in zijn toekomstig huis, omdat elektrisch licht veel te duur is. De school wordt enigszins feestelijk heropend op 4 januari 1923.

Inmiddels is aan de grootste financiële moeilijkheden een einde gekomen. De lager onderwijswet 1920 is

De Prins Hendrikschool omstreeks 1920.

aangenomen en in werking getreden. Deze wet heeft voornamelijk ten doel de financiële gelijkstelling van het openbaar en het bijzonder onderwijs te regelen. Het dagelijks leven op school gaat zijn gewone gang. De enorme verzameling fietsen, zoals we die tegenwoordig bij school aantreffen, is dan nog een onbekend verschijnsel. Iedereen komt te voet naar school. Ook vanuit Zwiëp en de Armhoede komen de leerlingen lopend naar school.

De heer H.G. Klumper weet zich nog te herinneren:

“Om kwart over acht gingen we van huis, dan waren we om negen uur op school, behalve die enkele keer dat we even afdwaalden.”

Er werd in de jaren twintig nog steeds op de Zutphen-seweg gevoetbald. Als er een auto aankwam, dan werd er geroepen: *“Bal in!”* Daarna ging het spel weer verder, totdat meester de bel luidde.

Het is niet mogelijk alle meesters en juffen met name te noemen, maar voor de juffrouwen Van Daalen en

Liefferink moet een uitzondering worden gemaakt. Ze gaven beiden meer dan een generatie lang les op de PH-school. Het is in die tijd voor onderwijzers en onderwijzeressen moeilijk om aan een baan te komen. Soms komt er wel eens iemand zich aanbieden om gratis les te mogen geven. Bij een sollicitatie kon je dan tenminste vermelden dat je enige ervaring had.

Meester Bakker laat in die jaren de school op nogal onregelmatige tijden uitgaan. Als het bestuur hem vraagt daar wat beter op te letten, antwoordt hij: *“Ja, maar ik kan de torenklok van hieruit niet zien!”*

1925

De kinderen mogen ‘s winters in de klas de klompen aanhouden anders krijgen ze koude voeten. Maar modernere tijden breken aan. In 1925 wordt gesproken over bliksemafleiders op de school. Ook keuren burgemeester en wethouders de aanleg van waterleiding voor de school goed.

1926

Er zijn klachten dat de weeskinderen zouden worden achtergesteld. Of dit waar is, weten we niet, maar er is discriminatie: boerenkinderen mogen niet schoolblijven! Ook een schuchter begin van emancipatie breekt door. Op een bestuursvergadering vraagt men zich af of ook vrouwen lid mogen zijn van de vereniging. Een uitspraak hierover treffen wij niet aan.

1928

Op de ouderavond van 1928 treedt een zangkoortje op, terwijl er een “causerie” gehouden wordt over het onderwijs in Nederlands-Indië.

Een jaar later wordt een verbandtrommel aangeschaft en wordt de wenselijkheid naar voren gebracht om het schoolplein te verharden en om nog voor de winter elektrisch licht aan te leggen. Maar dan zouden de kinderen nog veel beter zien wat hun al eerder opgevallen was: de juffrouwen Van Daalen en Liefferink roepen opvallend vaak de hulp in van meester Derksen, omdat de gordijnen steeds vast blijven zitten. Het feit dat men zich dit welhaast tientallen jaren later nog weet te herinneren spreekt boekdelen!

De radio doet eveneens zijn intrede op school. Meester Bakker vraagt om een draad van zijn woning naar de school te mogen aanleggen om de leerlingen daarmee in sommige gevallen te kunnen laten profiteren van de radio.

1929

De in 1929 aangeschafte ezel zal wel voor de tekenles bedoeld zijn geweest! Ondanks het schoolreisje naar de Platvoet in dat jaar wordt op de ouderavond van 1930 toch gesproken over de vraag of de kinderen graag naar school gaan. 1930

In ditzelfde jaar treedt E. Postel af als voorzitter van de schoolvereniging en volgt dominee Ossewaarde hem op. Een van de eerste problemen waarmee de dominee

geconfronteerd wordt is: moet een belhamel die van de Openbare School is weggestuurd, wèl worden aangenomen? Ook over andere zaken moet worden nagedacht: het inrichten van een te verduisteren lokaal voor voorstellingen met de projectielantaarn.

1934

Per 1 april 1934 vraagt de heer Bakker ontslag aan in verband met zijn pensionering. Er moet dus een nieuw hoofd benoemd worden, die volgens de te plaatsen advertentie moet instemmen "(...) met de belijdenis onzer Kerk".

De Christelijke Boeren- en Tuindersbond vraagt of er iemand benoemd kan worden met een landbouwakte! Het lukt een nieuw hoofd te vinden in de persoon van de heer J.W. Beeftink.

Schoolfoto uit 1934, het laatste jaar van meester Bakker.

Hij schrijft daar zelf over:

"Ik kwam daar als jong hoofd, mede door gebrek aan ervaring, voor een moeilijke taak te staan. Gelukkig waren er drie geroutineerde onderwijzeressen, de dames Ten Brink, Van Daalen en Liefferink, wier steun en vriendschap ik met dankbaarheid gedenk. We zaten ondertussen midden in de crisis van de jaren dertig met alle ellende van dien: werkloosheid, ondervoede kinderen, gebrek aan kleding en schoeisel. Niet bepaald de goede oude tijd. Voor de school was het een voortdurend probleem om met vier leerkrachten te blijven werken. Na de pensionering van mejuffrouw Ten Brink hebben de heren Derksen en Boomkamp de school als kwekeling-met-akte uit de nood geholpen. In deze jaren werd in de school ook een landbouwcurcus gegeven, uitgaande van de C.B.T.B."

Al in 1933 werd een voorstel gedaan om voortaan op woensdagmiddag school te geven in plaats van op zaterdagmorgen. Het blijkt uit de bespreking dat het merendeel van het bestuur, alsmede het hoofd der school, er weinig voor voelen de schooltijd op zaterdagmorgen af te schaffen. Het hoofd der school komt het minder geschikt voor om de handwerklessen op woensdagmiddag te geven, vooral in de zomermaanden, wanneer de handjes zo warm zijn!. Bij wijze

van proef wordt wèl de zomertijd ingevoerd en zal de school om half tien 's morgens beginnen.

Een verzoek van de commissie optochtfeesten (700-jarig bestaan van Lochem) om de school te mogen gebruiken voor het kostumeren der deelnemers wordt toegestaan, mits geen paarden op het plein gebracht worden. Pogingen om voor de kinderen uit Zwiep en Barchem een autobus te huren om ze daarmee naar school te vervoeren, lopen op niets uit. Er zijn te weinig kinderen om zo'n dure uitgave te rechtvaardigen.

1938

In 1938 wordt het bouwland achter de school veranderd in speelplaats. Misschien is de speelplaats ook tegelijkertijd sportveld geweest, want in datzelfde jaar worden korfbalpalen aangeschaft. Toch blijft het noodzakelijk om een zuinig beleid te voeren. Het bedrag dat voor handwerken wordt uitgegeven is nogal hoog. Door sommigen wordt geopperd om de gemaakte kleding op de ouderavonden te verkopen. Een stevig lipsslot, er is ingebroken in de school, kan er nog wel van af. De schoolarts vraagt voor zijn onderzoeken om een verwarmd lokaal met een waterreservoir. De school telt nu honderd leerlingen. Het schooljaar begint nog steeds op 1 april.

Dat ook in die tijd de jeugd de onderwijskrachten voor grote problemen stelde, mag blijken uit het volgende voorval. Nadat juffrouw Liefferink in de natuurkundeles uitvoerig had uitgelegd hoe een kuiken wordt geboren, zei één der jongens: "Hoe het kuiken er uit komt weten wij nu wel, maar wat ik niet begrijp, is hoe hij er in komt!" Hoe juffrouw Liefferink zich uit deze netelige situatie heeft weten te redden, is helaas niet overgeleverd.

Meester Derksen heeft ook zo zijn eigen opvattingen over spreekwoorden. Eén van de meisjes die hem trouw, twee jaar lang, een glas melk heeft gebracht, dat zij haalde bij mevrouw Beeftink, krijgt bij het verlaten van de school een bordje met de spreuk: Draagt Elkanders Lasten!

1939

In 1939 wordt op school een telefoon aangeschaft ten behoeve van de leerlingen. Een verzoek van dominee Kaptein, uit naam van zestien gereformeerde gezinnen, om lid van de schoolvereniging te mogen worden, wordt niet gehonoreerd. Nog steeds zijn er weerstanden tegen deze vorm van samenwerking.

Intussen pakken dreigende wolken zich samen boven Europa en dus ook boven Nederland. Allerwegen worden mensen opgeroepen voor de mobilisatie en ook meester Beeftink ontkomt hieraan niet. Zo is de situatie aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog. (Wordt vervolgd.)

KLASSE II } W. G. van Daelen 1e rapport
 ONDERWIJZER(ES) } W. G. van Daelen 2e rapport
 Cursusjaar 1936/1937 } W. G. van Daelen 3e rapport

VAKKEN	Zomer- rapport	Kerst- rapport	Eind- rapport
Bijbelsche geschiedenis	0	0	0
Kerkgeschiedenis			
Lezen	4½	0	0-
Schrijven	0	9.	9
Rekenen	9	9.	9
Nederlandsche taal	9	9	9
Vaderlandsche geschiedenis			
Aardrijkskunde			
Kennis der natuur			
Teekenen	0	0	0
Handwerken			
Fransch			
Aantal verzuimen			
Gedrag	0	0	0
Vlijt	0	9.	9
Netheid	9.	9.	9.

Opmerkingen:

	HANDTEKENING VAN EEN DER OUDERS VERZORGERS
Zomerrapport	<u>B. Aalbers</u>
Kerstrapport	<u>B. Aalbers</u>
Eindrapport	<u>B. Aalbers</u>

Gaat over.
~~Gaat voorwaardelijk over.~~
 Gaat niet over.

¹ Jubileumboek Prins Hendrikschool 1903 – 2003 verscheen in 2003 in een oplage van 1100 stuks, onder redactie van Jan Brouwer (redactie), Bert Mooibroek (redactie en coördinatie) en Carla Sigger (technische realisatie). Voor de tekst is onder meer gebruik gemaakt van het jubileumboekje, dat in 1978 is verschenen ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de Prins Hendrikschool.
² Inleiding van de redactie.